

Na osnovu člana 8. stav 2., a u vezi sa članovima 12. i 13. Zakona o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 40/11, 02/17), člana 38. stav 1. tačka 2. Zakona o lokalnoj samoupravi, ("Službeni list Crne Gore", br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22) i člana 58. st.1 tač.2 Statuta opštine Ulcinj ("Službeni list Crne Gore-Opštinski propisi" br. 48/19), uz predhodno pribavljenu saglasnost Ministarstva kulture Rješenje br. UPI01-041/22-125/3 od 2022. godine, Skupština opštine Ulcinj je na Sjednici održanoj dana 30.03.2023. godine donijela

PROGRAM PODIZANJA SPOMEN-OBILJEŽJA U OPŠTINI ULCINJ ZA 2023. GODINU

Uvod

Ovim Programom, u skladu sa Zakonom o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", broj 40/08, 40/11 i 2/17) utvrđuju se spomen-obilježja koja će se podići na teritoriji Opštine Ulcinj, vrsta i način podizanja spomen-obilježja, opis simboličkog značenja kao i drugi elementi neophodni za sprovođenje Programa. Spomen-obilježjima se shodno članu 1 navedenog zakona, trajno obilježavaju značajni događaji, čuvaju uspomene na istaknutu ličnost, njeguju ljudski ideali i kulturno-istorijske tradicije i odaje počast borcima za slobodu, civilnim žrtvama rata i masovnim stradanjima ljudi. Spomen-obilježje je spomen-objekat koji izgledom, sadržajem, oznakama ili natpisom doprinosi trajnom očuvanju vrijednosti iz stava 2 ovog Programa. Spomen-obilježjem smatra se i naziv javne ustanove, javnog preduzeća, naselja i javnog objekta (ulica, trg, put, park, česma i dr.), ako simbolizuje vrijednosti iz člana 1 ovog zakona.

I Podizanje spomen-obilježja izgradnjom spomenika „Đerđ Kastriotu Skenderbegu - Gjergj Kastrioti Skenderbeu”

1. **Đerđ Kastrioti Skenderbeg – Gjergj Kastrioti Skenderbeu** je albanski plemić iz plemena Kastrioti, koji je rođen 1405. godine. Kada su teritorije pod administracijom ovog plemena ušle pod osmanskom vlašću, školovao se na dvoru osmanskog carstva kao jemac sporazuma između Principije Kastriota i Osmanskog carstva.

Njegov uspon kroz hierarhiju osmanske administracije u koju je bio uključen 20 godina, dostigao je vrhunac kada je imenovan kao Sandžak bej (guverner) Debarskog sandžaka 1440. godine.

Zbog svojih vještina i porijekla, nazvan je Skenderbeg po Aleksandru Velikom. Tokom Niške bitke 1443. godine, napustio je Osmansku administraciju i postao je vladar Kruje i okoline.

Godine 1444. uz podršku lokalnih plemića održan je opšti sabor albanske aristokratije u Liješu. Ovaj sabor, (u historiografiji poznat i kao Liješka Liga, odnosno Besëlidhja e Lezhës) je proglasio uniju malih knjaževina i guberinija pod Skenderbegom kao jedinim liderom. Smatra se da je ovo prvi put da je većina albanske teritorije ujedinjena pod jednim liderom. Tri godine poslije ovog sabora, Skenderbeg je počeo i rat protiv Mletačke republike.

Skenderbeg kao vojskovođa i kao državnik održavao je redovnu diplomatsku korespondenciju sa Istambulom, Mađarskom, Vatikanom, Napuljskom kraljevinom, Mletačkom republikom i drugim državicima i vojskovođama tog vremena.

Poslije Druge opsade Kruje, u januaru 1468. godina sa albanskim plemstvom sazvaio je još jedan sabor u Liješu kako bi definisali strategiju rata i preporučili Liješku ligu. Umro je 17.01.1468. godine u svojoj 62. godini života.

O njemu su pisane opere i razna djela, i podizani su mu spomenici u više svjetskih metropola. Tokom svog djelovanja, imao je konstantan odražaj sa Ulcinjom, koji je tada, kao i Liješ, bio pod venecijanskog upravom.

2. Vrsta spomen-obilježja koja će se podići je spomenik.
3. Spomen-obilježje – SPOMENIK posvećen Đerđ Kastrioti Skenderbegu – Gjergj Kastrioti Skenderbeu podići će Opština Ulcinj.
4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja Spomenika obezbjeđuje Opština Ulcinj.
5. Ocjenu i odabir umjetničkog rješenja spomenika i lokaciju izvršiće stručna komisija koju obrazuje predsjednik Opštine Ulcinj.
6. Rok za podizanje spomenika je decembar 2023. godine.
7. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

II Podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi Biblioteka „Gjon BUZUKU”

1. **Đon Buzuku – Gjon Buzuku**, rođen je u Livarima (alb. Ljare) Šestani, Kraine, opština Bar) od oca Bdeka i autor je prve knjige na albanskom jeziku „Meshari”, odnosno Misal, koji je zapravo prevod ove liturgijske knjige na albanskom jeziku i objavljen je 5. januara 1555. Oštećena kopija ove knjige čuva se u biblioteci Vatikana i ima ukupno 110 listova. Pisan je latinskim alfabetom polugotskog tipa, koji je bio tipičan za to vrijeme u sjeveru Italije. Za posebne glasove (g, gj, th, dh, z, x, i) koje ne postoje u latinskom jeziku, Buzuku je koristio posebna slova koje liče na ćirilica slova. Kao autor prvog pisanog djela na albanskom jeziku, ima velik značaj u istoriji Albanaca. Davanjem naziva gradske biblioteke po ovom velikanu, zapravo se daje značaj čitavoj zoni koja je dala ovog znamenitog fratra albanskoj historiografiji, a čiji je jezik i narječje koristio u svojoj knjizi.
2. Vrsta spomen-obilježja koja će se podići je davanje naziva javnoj ustanovi u Ulcinju, čiji je osnivač Opština Ulcinj.
3. Spomen-obilježje davanjem naziva javnoj ustanovi izvršiće Opština Ulcinj.
4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi obezbjeđuje Opština Ulcinj.
5. Rok za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi je decembar 2023. godine.
6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

III Podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi Centar za kulturu Hafiz Ali Riza Ulqinaku

1. **Hafiz Riza Ulqinaku– Hafiz Riza Ulqinaku** rođen je 1855. godine na Pristanu u Ulcinju, a umro je 1913. godine u Skadru. Jedan je od pripadnika Nacionalnog preporoda Albanaca (alb. Rilindja Kombëtare), i jedini je ulcinjanin u istom. Preveo je Mevlud na albanskom jeziku, te turskog Huda Rabbim. Autor je i Uputnika, te tursko-albanskog riječnika u stihovima, što je svojevrsna rijetkost i pomoć za savladavanje jezika. Napisao je klasičan alfabetski riječnik sa turskog na albanski i sa albanskog na turski jezik. Njegov lik i dijelo su detaljno izloženi u časopisu *Dituria* od strane Midhada Frashëria – sina Abdul Frashëria, čuvenog albanskog poslanika u Parlamentu Osmanskog carstva, i odbornika Skupštine Istambula. U svojim djelima i korespondenciji aktivno je koristio izvorno narječje Ulcinja.
2. Vrsta spomen-obilježja koja će se podići je davanje naziva javnoj ustanovi u Ulcinju, čiji je osnivač Opština Ulcinj.
3. Spomen-obilježje davanjem naziva javnoj ustanovi izvršiće Opština Ulcinj.

4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi obezbjeđuje Opština Ulcinj.

5. Rok za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi je decembar 2023. godine.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

IV Podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnom objektu prim. Dr Šuajb Resulbegović, te postavljanjem biste spomenika u istom

1. **Dr Šuajb Resulbegović - Dr. Shuajb Resulbegović**, rođen je u Ulcinju 19.10.1943. godine u Ulcinju. Osnovnu školu je završio u Ulcinju, a Medicinski fakultet i specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva u Beogradu, sve sa odličnim uspjehom. Subspecijalizaciju odradio je u SAD.

Bio je začetnik ginekološkog odjeljenja u Domu zdravlja „Bogdan Vujošević” u Ulcinju, i zahvaljujući njemu, ovoj instituciji je i zavještana zadužbina za nerotkinje u Pristanu. Bio je dokazani humanista i primio je veliki broj priznanja za svoja djela uključujući i zlatnu medalju za mir Ujedinjenih nacija 1980. godine. Umro je 1993. godine.

2. Vrsta spomen-obilježja koja će se podići je davanje naziva javnom objektu koji pripada JU Dom zdravlja „Bogdan Vujošević” u Ulcinju, čiji je osnivač Crna Gora i postavljanjem spomenika – biste u istom.

3. Spomen-obilježja iz tačke 1 imenovanje javnog objekta izvršiće Vlada Crne Gore dok će postavljanje spomenika- biste u istoj zgradi izvršiti Opština Ulcinj.

4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja obezbjeđuje Opština Ulcinj sa dobrotvornim donatorima.

5. Rok za podizanje spomen-obilježja je decembar 2023. godine.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

V Podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnom objektu Ćamil Ćamo Gorana

1. **Ćamil Ćamo Gorana – Qamil Qamo Gorana** rođen je u Ulcinju 29.12.1929. godine u Ulcinju. Osnovnu školu je završio u Ulcinju, a višu školu za kompoziciju u Višoj muzičkoj školi „Njegoš” na Cetinju.

Po diplomiranju, Gorana je u Ulcinju ustanovio edukaciju iz muzičke kulture, naučio gotovo sve muzičare notama, oformio više orkestara, Ulcinjsku klapu, hor, i pomagao je u zaštiti i unaprijeđenju autentičnih pjesama i kola iz Ulcinja, i pratećih nošnjih. Tako je na sistematski način 1967. godine po prvi put na sceni prikazao kolo „Dumsharaveli” koja je autentično kolo i pjesma ulcinjskih crnaca. Talentovane đake je podsticao da završe muzičke akademije, tako da je u kratkom roku Ulcinj dobio vrsne muzičare i edukatore: Fićiri Hasanagu, Hajdara Adžemovića, Jusufa Liku i Mustafu Žudelovića.

Zalaganjem prof. Jusufa Like, Ulcinj je dobio osnovnu muzičku školu, u kojoj je, iako penzionisan, opet predavao Ćamo Gorana sve do svoje smrti.

2. Vrsta spomen-obilježja koja će se podići je davanje naziva javnoj ustanovi Škola za osnovno muzičko obrazovanje i balet u Ulcinju, čiji je osnivač Crna Gora.

3. Spomen-obilježje davanjem naziva javnoj ustanovi izvršiće Vlada Crne Gore.

4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi obezbjeđuje Opština Ulcinj.

5. Rok za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi je decembar 2023. godine.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

VI Podizanje spomen-obilježja postavljanjem spomenika Mirko Srzentiću

1. **Mirko Srzentić - Mirko Srzentiq** rođen je u Ulcinju 1911. godine u Ulcinju i bio student prava, ubijen od policije tokom demonstracija studenata u Beogradu, 1935. Godine, dok je isti branio zgradu Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu od ulaska žandarmerije. Na holu ovog fakulteta nalazi se njegova bista.

2. Vrsta spomen-obilježja koja će se podići je spomenik ispred zgrade Odjeljenja bezbjednosti Ulcinj.

3. Spomen-obilježje postavljanjem spomenika izvršiće Opština Ulcinj.

4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja postavljanjem spomenika obezbjeđuje Opština Ulcinj.

5. Rok za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi je decembar 2023. godine.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

VII Podizanje spomen-obilježja postavljanjem spomen table žrtvama bombardovanja od 7.11.1943. godine

1. U nedjelju, dana 7.11.1943. godine, savezničke snage bombardovale su grad Ulcinj. Tokom bombardovanja, život su izgubili 46 građana, među kojima i 25 djece.

Veliki i nedovršeni spomenik iznad Male plaže u Ulcinju sa platom posvijećen je žrtvama Drugog svjetskog rata, i shodno postojećoj dokumentaciji i svjedočenjima, idejno je posvješćen žrtvama bombardovanja.

Postavljanjem spomen ploče, sa imenima žrtava, kompletira se ovaj kompleksan spomenik i upotpunjuje se njegova namjena.

Spisak poginulih:

Zejnel Ibrahim Zejnelaga, 1920

Xhevdet Ibrahim Zejnelaga, 1936

Esma Kasmi, 1880

Fatime Kasym Kasmi, 1943

Hajrudin Ali Kasmi, 1939

Omer Ali Kasmi, 1940

Remzi Ali Kasmi, 1942

Jovović Vuka Ljiljana, 1935

Đakonović Šunja Đuro, 1890

Hajrije Mehmedi Lamoja, 1902

Hakile Selë Lamoja, 1930

Feride Selë Lamoja, 1925

Xhevahire Jusuf Lamoja, 1931

Halil Mustafë Lamoja, 1910

Iljaz Dulo Pufja, 1931

Hajlije Dulo Pufja, 1934

Zyra Dulo Pufja, 1937

Meshqyre Dulo Pufja, 1940

Raičević (Kaluđerović) Drage, 1909

Raičević Blaža Đorđe, 1938

Raičević Blaža Jovana, 1936
Raičević Blaža Ljubica, 1931
Stojanović Vasa Branka, 1934
Stojanović (Mitrović) Jovana Janica, 1913
Stojanović Đura Joko, 1922
Franeta Raša Julka, 1903
Caušević Milutina Ike, 1941
Caušević Rista Rade, 1903
Iljaz Malush Čausi, 1913
Xhivat Muhamed Hoxha, 1931
Halil Cafo Mavriqi, 1913
Xhemile Mavriqi (e lindur Kapidani), 1883
Servete Halil Mavriqi, 1938
Nazire Cafo Mavriqi, 1893
Kije Hoxha Mavriqi, 1883
Esma Murati Ushaku, 1911
Minire Ramazan Ushaku, 1941
Fatime Mavriqi Lazoja
Zyliha Gorana Lazoja
Nafije Ali Lazoja, 1931
Fazli Ali Lazoja, 1933
Sabahete Cano Lazoja, 1935
Mark Braci, 1925
Viktor Braci, 1929
Esma Kollari Hasa, 1903
Qamil Kovaçi

2. Vrsta spomen-obilježja će se podići postavljanjem spomen ploče od finog materijala sa isklesanim imenima žrtava bombardovanja 1943. godine.

3. Spomen-obilježje postavljanjem spomen ploče izvršiće Opština Ulcinj.

4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja postavljanjem spomen ploče obezbjeđuje Opština Ulcinj.

5. Rok za podizanje spomen-obilježja postavljanjem spomen ploče je decembar 2023. godine.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

VIII Završne odredbe

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

SKUPŠTINA OPŠTINE ULCINJ

Broj:02 -016/23-119-7
Ulcinj, 30.03.2023 godine

PREDSJEDNIK
Ardijan Mavriq